

ВПЛИВ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ НА ФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

ЧОРНА М. В.

аспірант факультету історії та права

Центральноукраїнський державний педагогічний

університет імені Володимира Винниченка

м. Кропивницький, Україна

Процес формування органів публічної влади загалом та, у сфері охорони земель, зокрема, безпосередньо залежить від економічного рівня розвитку країни, політичного напрямку діяльності влади та форми правління держави.

Слід зазначити, що діяльність Української Центральної Ради (далі – УЦР) вплинула не тільки на адміністративно-територіальний устрій України та політичну культуру народу, а й на формування нових поглядів у сфері управління землею та створення нових підходів до вирішення земельних питань.

Зазначимо, що в період діяльності УЦР проблема власності землі була однією із основних, так як перетворення в адміністративно-територіальному устрої України та революція спричинили непорозуміння між селянами та владою.

Слід звернути увагу на те, що визначення поняття «охорона землі» як такого, в період правління УЦР не існувало. В документах даного періоду містилися лише загальні, декларативні приписи, які регулювали передусім питання власності на землі та визначення суб'єкта управління.

На нашу думку, проаналізувавши діяльність органів влади можна зрозуміти спосіб у який здійснювалось забезпечення, зокрема охорони землі.

УЦР, яка розпочала свою діяльність на початку березня 1917 року, повинна була сприяти вирішенню селянського питання, пов'язаного із правом власності та охороною землі [1, с. 102-104].

Зазначимо, що передумовою змін у регулюванні земельні відносини стало скасування приватної і встановлення загальнонародної власності на землю відповідно до Декрету про землю[1].

28 червня 1917 року УЦР було прийнято I Універсал, яким створено Генеральний секретаріат – виконавчий комітет та перший український уряд Центральної ради (Декларація Генерального секретаріату від 10 липня 1917 року), відповідальний перед Центральною радою орган (II Універсал), «правительство» (III Універсал) [2, с. 36-43].

За IV Універсалом Генеральний секретаріат було перетворено на Раду Народних Міністрів [1, с. 102-104].

Доцільно звернути увагу на те, що з утворенням Генерального секретаріату було покладено початок процесу розмежування законодавчої і виконавчої влад.

Крім того, 12 жовтня 1917 року Генеральний секретаріат розробив та затвердив Декларацію, яка значно розширила його повноваження [3, с. 230-234].

У праці «Відродження нації» В. Винниченко писав: «кожне село, кожна волость, кожна управа повітова чи земельна, яка стоїть за інтереси українського на-

роду, повинна мати найтісніші організаційні зносини з Центральною радою» [4, с. 350-352].

Основною метою УЦР було створити тісний зв'язок місцевої влади з УЦР шляхом українізації місцевих органів і їх спрямування на нову владу; перебудови місцевої і загальної крайової адміністративної влади; розвитку місцевого самоврядування та розширення компетенції його органів.

Управління всією системою органів самоврядування здійснювало Генеральне секретарство (з квітня 1918 року – департамент місцевого самоврядування Міністерства внутрішніх справ), що зводило нанівець саму ідею самоврядування, так як централізація і місцеве самоврядування несумісні явища [3, с. 258].

Проект аграрної перебудови Української народної республіки (далі – УНР) було визначено III Універсалом, який передбачав скасування приватної власності на поміщицькі та інші землі нетрудових господарств, до яких було віднесено удільні, монастирські, кабінетні та церковні [2, с. 36-43].

III Універсал ліквідував приватну власність на велике землеволодіння, але не врегулював приватну власність на селянські землі. Принцип соціалізації землі було знівельовано.

Припинення права власності здійснювалося без викупу, проте певні ділянки могли бути залишені за колишніми власниками. III Універсал проголошував лише загальні підвалини, які мали бути в подальшому законодавчо закріплені [5, с. 214-215].

Отже, положення щодо управління землею визначені у III Універсалі, вимагали додаткових пояснень і тлумачення.

У першій декларації Генерального Секретаріату від 12 жовтня 1917 року було передбачено певні організаційні повноваження Секретаря у справах земельних (дбати про громадське порядкування землями волосними, повітовими і губернськими комітетами та Радами селянських депутатів, дбати про утворення українського Крайового Земельного Комітету, підготувати проект земельного закону) [3, с. 258].

Земельний закон, прийнятий в січні 1918 року, заклав в основу принцип соціалізації землі.

Земельним законом встановлювалися засади користування землею: можливість переходу у спадщину (§ 13), а в інших випадках передача права дозволялася лише з дозволу громад та земельних комітетів (§ 14) [6, с. 68-73].

Встановлювалися достатньо детальні правила «урізання» існуючих великих землеволодінь (розд. III Закону «Переходові міри») та наділення землею безземельних та малоземельних верств населення [6, с. 68-73].

З огляду на політичну ситуацію та бойові дії, Законне сприяв урегулюванню політичної ситуації в країні, адже ігнорував права найбіднішого селянства та не був реалізований [7, с. 93].

IV Універсал до існуючих органів місцевої влади додав ради робітничо-солдатських і солдатських депутатів, що ще більше заплутало систему органів самоврядування [1, с. 102].

Спробу врегулювання відносин між цими численними органами зробив Земельний закон. Відповідно до статті 4 Земельного закону порядкування землями місцевого користування належало органам місцевого самоврядування, а іншими –

сільським громадам, волосним, повітовим і губернським земельним комітетам в межах їх компетенції [8, с. 140].

В резолюції «Про Центральний Український земельний комітет» було сформульовано декілька вимог до Тимчасового уряду у сфері охорони земель: створити Центральний Український земельний комітет; видати закон про передання в Україні земельних справ у підпорядкування цього комітету та місцеві земельні комітети; заборонити продаж і довгострокову оренду землі, її роздроблення; визнати всі земельні угоди, укладені від початку революції, недійсними; вжити жорстких заходів проти вирубування лісу [9, с. 101].

Отже, цей період характеризується серйозними змінами в адміністративно-правовому регулюванні діяльності органів влади та місцевого самоврядування у сфері управління землями.

Причинами занепаду органів місцевої влади є відсутність: чіткої позиції у питанні реформування системи місцевого самоврядування; правової бази, яка б закріпила повноваження та адміністративно-правове регулювання органів місцевого самоврядування та сформулювала б інстанційність даних органів; реального впливу органів місцевого самоврядування на місцевих жителів.

На думку В. Грицак керівництво УНР, навіть попри складність військово-політичної ситуації в державі, значну увагу зосереджувало на становленні принципово нових аспектів адміністративно-територіального устрою, спрямованою на децентралізацією виконавчої влади [10, с. 234].

В цілому, як центральні, так і місцеві органи влади періоду УЦР знаходилися лише на стадії зародження та становлення.

На нашу думку, спроба УЦР реформувати систему органів влади, вплинула на подальше формування ідей щодо покращення організації взаємодії органів влади та населення країни, зокрема у сфері власності та охорони землі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Українська Центральна Рада. Документи і Матеріали. Т. 2. – К., 1997. – С. 102-104.
2. Д. В. Ярош. «Універсали Української Центральної Ради – Конституційні акти Української державності 1917–1918 рр.: їх зміни та історичне значення». // Університетські наукові записки, 2006, № 3-4(19-20), С. 36-43.
3. Гунчак Т. Україна: перша половина ХХ століття. Нариси політичної сторії. – К.: Либідь, 1993. – С. 258.
4. Винниченко В. «Відродження нації. Ч.ІІІ. Історія української революції» (марець 1917 р. – грудень 1919 р.). – К.: Видавництво політичної літератури України, 1990. – 542 с.
5. Українське державотворення: невитребуваний потенціал. Словник-довідник / За ред. О.М. Мироненка. – К.: Либідь, 1997. – С. 214-215.
6. Клунний Г.В боротьбі за селянство. Земельне законодавство контрреволюційних урядів за час революції на Україні.–Харків, 1926. – С. 68-73.
7. Заєць О.І. Правові аспекти земельної реформи в Україні: Монографія. –К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2006. – С. 93.
8. Енциклопедія історії України: В 10 т. / Редкол.: В.А.Смолій (голова) та ін. – К.: Наукова думка, 2003–2013. – Т. 5. – С. 140.

9. Українська Центральна Рада: документи і матеріали у двох томах. Київ, 1996. Т. I: 4 березня – 9 грудня 1917 р. – С. 101.

10. Терлюк І. Я. Держава і право в Україні: сторінки історії / І.Я. Терлюк. – Львів : Сполом, 2008. – 354 с.

КИТАЙСЬКЕ ПРАВО В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ СУЧАСНОГО КИТАЮ

ЯРОШЕВСЬКА Я. Ю.

студентка

Науковий керівник: УДОВІКА Л. Г.

доктор юридичних наук, професор

Запорізький національний університет

м. Запоріжжя, Україна

Правова система – це система для інтерпретації і застосування законів. Правова система відображає закономірності розвитку суспільства, його історичні національно-культурні особливості [1, с. 376].

Китай розташований у Східній Азії, межує з Тихим океаном на сході. Третя за величиною країна в світі, розташована через океан з Канадою та США, вона має площу в 9, 6 мільйона квадратних кілометрів. Положення та повноваження президента і віце – президента встановлені в статтях 79-84 Конституції Китайської Народної Республіки Китай (від 1982 року). Національний народний конгрес вибирає осіб, щоб заповнити ці посади на строк до п'яти років, з обмеженням двох термінів поспіль [2, с. 407].

Державна рада є урядом КНР згідно статті 85-98. Вона є вищим органом державної влади і державного управління. Державна рада складається з прем'єра, віце-прем'єра, державних радників, міністрів на чолі міністерств, міністрів на чолі комісії, Генерального аудитора. Держраді дається ряд функцій і повноважень, в тому числі, але не обмежуючись ними: прийняття адміністративних заходів, правил і наказів, подання пропозицій до ВЗНП, створення і виконання плану економічного і соціального розвитку, проведення зовнішній перемов і укладення договорів, а також угод з іноземними державами; захист прав китайських громадян за кордоном, а також здійснювати будь-яких інших функції, які Національний народний конгрес може делегувати йому [2, с. 409].

Конституція КНР гарантує основні права і інтереси громадян, включаючи право обирати і бути обраним; свободу слова, друку, зборів, асоціацій, походів і демонстрацій; свободу віросповідання; непорушність свободи особистості, особистої гідності і резиденції; свобода і таємниця листування; право критикувати і вносити пропозиції в будь-який державний орган, або функціонеру і здійснювати нагляд; право на працю і відпочинок; і право на отримання освіти і свободу брати